Polisi Gwirfoddoli Cyngor Sir Ynys Môn

1. Cwmpas

Hwn yw Polisi Gwirfoddoli Cyngor Sir Ynys Môn. Mae'r polisi'n ategu'r egwyddorion a geir yn y cytundeb partneriaeth a sefydlwyd gan Gyngor Sir Ynys Môn a Medrwn Môn mewn perthynas â gwirfoddoli. Mae'n darparu fframwaith ar gyfer datblygu nodau ac amcanion ar y cyd, parch a chyd-ddealltwriaeth fydd yn helpu partneriaid yn y sector cyhoeddus a'r sector gwirfoddol i wella ansawdd bywyd trigolion Ynys Môn.

2. Datganiad Polisi

Mae'r Cyngor yn cydnabod bod gwirfoddolwyr yn gallu gwneud cyfraniad gwerthfawr i'r sefydliad. Mae gwirfoddolwyr yn dod â gwahanol brofiadau, cefndiroedd, oedran a meddylfryd a gall hynny ychwanegu gwerth at y gwasanaethau a ddarperir. Bydd y polisi hwn yn:

- Gadael i wirfoddolwyr wybod sut byddwn yn sicrhau tegwch a chysondeb
- Cynnig sicrwydd o ran gwybod sut byddant yn cael eu trin
- Helpu staff a gwirfoddolwyr i ddeall rolau'r naill a'r llall

Yn ogystal, mae'r polisi hwn yn nodi'r egwyddorion cyffredinol ar gyfer gweithio gyda gwirfoddolwyr o fewn y Cyngor mewn ffordd deg a chyfiawn. Ei nod yw sicrhau bod y gwirfoddolwyr a'r Cyngor yn manteisio i'r eithaf ar fanteision gwirfoddoli. Mae'n berthnasol i bawb o fewn y Cyngor, gan gynnwys gwirfoddolwyr, staff ac aelodau etholedig.

Mae'r Cyngor yn cymeradwyo'r polisi hwn fel rhan o'r cytundeb partneriaeth a bydd yn cael ei adolygu'n flynyddol gan Bwyllgor Cyswllt y Sector Gwirfoddol fel rhan o'i gyfrifoldebau i weithredu egwyddorion y cytundeb Compact.

3. Diffiniad

Mae gwirfoddoli yn fynegiant pwysig o ddinasyddiaeth yn ogystal â bod yn elfen bwysig o ddemocratiaeth. Mae gwirfoddolwyr yn bobl sydd, o'u gwirfodd a heb dderbyn tâl, yn cyfrannu eu hamser, eu hegni a'u sgiliau er budd y Gymuned. Gall gwirfoddoli ddigwydd dros gyfnod penodol (er enghraifft, cynorthwyo i gwblhau prosiect neu ddigwyddiad arbennig), neu am gyfnod parhaus (er enghraifft, cynorthwyo i ddarparu gwasanaeth penodol o ddydd i ddydd).

Mae'r Cyngor yn cydnabod ei gyfrifoldeb i drefnu ei weithgareddau gwirfoddoli yn effeithiol ac yn sensitif fel bod y defnydd gorau'n cael ei wneud o rodd werthfawr y gwirfoddolwr o'i amser er lles pawb.

Mae rhai enghreifftiau isod o sut mae gwirfoddolwyr yn cyfrannu at waith y Cyngor:
- Chwaraeon a chefnogi chwaraeon
- Cynlluniau cludiant
- Cynlluniau rheoli cefn gwlad

- Eiriolaeth (Gwasanaethau Cymdeithasol)

Mae’r Cyngor wedi ymrwymo i gynnwys gwirfoddolwyr mewn rolau addas ac mewn ffyrdd sy’n rhoi anogaeth a chefnogaeth iddynt ac yn datblygu gwirfoddoli.

4. Pam cael Polisi?

Mae polisi ysgrifenedig yn rhoi cydnabyddiaeth ffurfiol i bwysigrwydd gwirfoddolwyr ac yn sicrhau bod yr amcanion canlynol yn cael eu cwrdd:

- Mae gwirfoddolwyr yn cymryd rhan mewn gweithgareddau addas drwy ddilyn trefn ddethol briodol sy’n cynnwys derbyn geirdaon ac, yn ôl yr angen, cael gwiriad gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS).
- Mae gwirfoddolwyr yn cael eu croesawu, maent yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi ac mae’r gwasanaeth dan sylw yn darparu hyfforddiant cynefino perthnasol iddynt.
- Manteisir i’r eithaf ar gyfraniadau gwirfoddolwyr drwy ddarparu hyfforddiant a chefnogaeth briodol.
- Mae mwy o bobl yn cael eu hannog i fod yn wirfoddolwyr.
- Mae mwy o wirfoddolwyr yn dal ati gyda’r gwaith.

Bydd y polisi hwn yn helpu pob aelod o staff sydd yn gyfrifol am recriwtio a rheoli gwirfoddolwyr i ddilyn arfer da ac i gefnogi gwirfoddolwyr mewn modd sydd wedi’i gynllunio a’i reoli.

Bydd gan bob ysgol ei pholisi ei hun ar gyfer Gwirfoddolwyr.

5. Beth yw manteision defnyddio Gwirfoddolwyr?

- Gellir tynnu ar brofiadau a sgiliau a’u datblygu er mwyn cael effaith gadarnhaol ar amryw o wasanaethau a phrosiectau.
- Gall gwirfoddolwyr fod yn hyblyg ac yn arloesol o ran eu hymagwedd.
- Mae gwirfoddolwyr yn gwella’r synnwyr o Gymuned ac yn helpu i adeiladu cymdeithas gynhwysol.
- Mae’r Gymuned a’r amgylchedd yn elwa o gyfraniad y gwirfoddolwyr.

6. Egwyddorion

6.1 Recriwtio a Dethol

Mae’r Cyngor yn ceisio recriwtio gwirfoddolwyr o bob rhan o’r gymuned sydd ag ystod eang o sgiliau, profiadau bywyd a gwybodaeth.

Fel arfer, bydd gwirfoddolwyr yn cael eu recriwtio drwy osod hysbysebion mewn taflenni, cylchlythyrau ac ar wefan y cyngor. Mae modd recriwtio drwy wneud cysylltiad anffurfiol gyda’r gymuned bresennol o ddefnyddwyr.

DRAFT

Cynhelir cyfweliad/trafodaeth anffurfiol gyda'r holl ddarpar wirfoddolwyr i drafod eu sgiliau, swyddogaethau a disgwyliadau. Bydd y broses ddethol yn dilyn yn fras y prosesau a amlinellir ym Mholisi Recriwtio a Dethol yr Awdurdod (lle bo'n briodol), fydd yn cynnwys derbyn geirdaon a chael gwiriad gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS), os yw'n berthnasol.

6.2 Statws Gwirfoddolwyr

Nid yw gwirfoddolwyr yn gyflogeion nac yn weithwyr ac ni fydd ganddynt gytundeb cyflogaeth gyda'r Cyngor. Bydd yr holl waith gwirfoddol a wneir yn ddi-dâl. Bydd y Cyngor yn cytuno ar rôl gyda'r gwirfoddolwr a disgwylir i'r gwirfoddolwr fodloni gofynion y rôl ac i'r Cyngor ddarparu gwaith i'r gwirfoddolwr, os oes gwaith ar gael. Fodd bynnag, mae hawl gan y gwirfoddolwr i wrthod â chyflawni'r rôl ac nid oes rheidrwydd ar y Cyngor i ddarparu'r gwaith.

Noder: Nid yw'r polisi hwn yn berthnasol i ofalwyr maeth.

6.3 Rôl Gwirfoddolwyr

Cyfrifoldeb y rheolwr sy'n gweithio gyda'r gwirfoddolwr yw llunio amlinelliad o rôl y gwirfoddolwr. Bydd hyn yn amlinellu cyfrifoldebau'r rôl a'r sgiliau a'r profiad angenrheidiol, yn ogystal ag unrhyw hyfforddiant sydd ei angen, cyn y gellir ymgymryd â'r gwaith gwirfoddol. Dylai gwaith gwirfoddol ategu gwaith staff cyflogedig a darparu gwerth ychwanegol er budd defnyddwyr gwasanaeth.

Ni fwriedir i wirfoddolwyr gymryd lle gweithwyr cyflogedig, felly rhaid gochel rhag gosod gofynion gormodol ar ein gwirfoddolwyr, a sicrhau nad ydynt yn gwneud gwaith y byddai staff cyflogedig yn ei wneud yn arferol.

6.4 Goruchwylio a Chefnogaeth

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddatblygu gwybodaeth, sgiliau ac effeithiolrwydd ei wirfoddolwyr.
Bydd hyn yn cael ei gyflawni drwy ddarparu:

- Hyfforddiant a chyfleoedd datblygu priodol
- Gwaith ystyrlon o fewn blaenoriaethau'r gwasanaeth
- Goruchwyliaeth effeithiol
- Cydnabyddiaeth o'r gwaith a gyflawnwyd
- Targedau a blaenoriaethau clir a safonau priodol ar gyfer y gwaith a ddyrannwyd

Bydd hawl gan wirfoddolwyr i dderbyn geirda gan y Cyngor. Mae hyn ar yr amod bod y gwirfoddolwr yn cwblhau o leiaf 30 awr o waith gwirfoddol i safon dderbyniol tra eu bod yn gweithio'n uniongyrchol ar ran y Cyngor.

6.5 Cyfrinachedd

Lle bo'n briodol, bydd rhaid i wirfoddolwyr lofnodi cytundeb cyfrinachedd.

6.6 Proses Gwynion

Dylai gwirfoddolwyr godi unrhyw bryderon neu broblemau gyda'i goruchwyliwr neu reolwr uniongyrchol.

6.7 Treuliau

Lle bo'n briodol, bydd y Cyngor yn cynnig ad-dalu costau teithio rhesymol gwirfoddolwyr rhwng eu cartref a'r lle gwaith. Mae lwfans milltiroedd o 22.5 ceiniog y filltir wedi'i osod ar gyfer gwirfoddolwyr sy'n defnyddio eu cludiant eu hunain. Bydd rhaid cytuno ar yr holl dreuliau ymlaen llaw gyda goruchwyliwr neu reolwr uniongyrchol y gwirfoddolwr.

6.8 Rhybudd

Dylai'r Cyngor neu'r gwirfoddolwr geisio rhoi cymaint â phosib o rybudd o'u bwriad i ddod â'r cytundeb gwirfoddoli i ben.

7. Cydymffurfio gyda pholisïau, gweithdrefnau a phrotocolau'r Cyngor

Mae nifer o faterion penodol yn berthnasol i'r polisi gwirfoddoli hwn:

7.1 Cydraddoldeb ac Amrywiaeth

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i gydraddoldeb ac amrywiaeth, wrth ddarparu gwasanaethau ac fel cyflogwr mawr, ac i gael gwared â gwahaniaethu annheg neu anghyfreithlon yn ein holl bolisïau, gweithdrefnau ac arferion. Mae'r Cyngor yn trin pawb gyda'r un parch, gofal ac ystyriaeth ac mae'n cydnabod y cyfraniad gwerthfawr y mae pob unigolyn yn ei wneud i Ynys Môn. Disgwylir i wirfoddolwyr dderbyn yr egwyddorion hyn ac i weithio yn unol â nhw.

7.2 Cynllun yr Iaith Gymraeg

Mae'r Cyngor yn cydnabod bod gan y Gymraeg a'r Saesneg statws cyfartal. Cymraeg a Saesneg fydd ieithoedd swyddogol y Cyngor a rhoddir yr un statws a dilysrwydd iddynt yng ngweinyddiaeth a gwaith y Cyngor. Bydd disgwyl i wirfoddolwyr fod yn ymwybodol o'r egwyddor hon.

7.3 Iechyd a Diogelwch

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am iechyd a diogelwch gwirfoddolwyr. Mae'n rhaid trin gwirfoddolwyr yn yr un modd â gweithwyr cyflogedig mewn perthynas ag iechyd a diogelwch. Mae'n rhaid i wirfoddolwyr ddilyn polisïau a gweithdrefnau iechyd a diogelwch y Cyngor bob amser. Mae'n rhaid i berson cymwys gynnal asesiad risg penodol ar gyfer pob maes gwaith a rôl lle defnyddir gwirfoddolwyr a rhoi copi ohono i'r gwirfoddolwr. Mae dyletswydd ar wirfoddolwyr i ofalu amdanyn nhw eu hunain a phobl eraill a all gael eu heffeithio gan eu gweithredoedd. Ni ddylai gwirfoddolwyr weithredu tu allan i'w maes

DRAFT

gwaith neu ddyletswyddau awdurdodedig. Rhaid i wirfoddolwyr ddweud wrth eu goruchwyliwr am bob damwain neu ddamwain fu bron a digwydd.

7.4 Polisïau Diogelu

Mae'n rhaid i wirfoddolwyr gydymffurfio â pholisïau a phrotocolau Diogelu'r Cyngor mewn perthynas â phobl fregus.

7.5 Yswiriant

7.5.1 Cyffredinol

Bydd Yswiriant Atebolrwydd Cyhoeddus y Cyngor yn indemnio gwirfoddolwyr tra byddant yn ymgymryd â'u dyletswyddau.

7.5.2 Gyrwyr

Rhaid i unrhyw un sy'n gweithredu fel gwirfoddolwr ar ran y Cyngor sydd angen defnyddio cerbyd (preifat neu gerbyd y Cyngor) gydymffurfio â Pholisi Fflyd a Gyrwyr y Cyngor.

7.6 Gwiriad y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS)

Os yw'r gweithgaredd gwirfoddoli yn ymwneud â phlant a phobl ifanc dan 18 oed neu oedolion bregus, cynghorir y gwirfoddolwr bod rhaid iddynt ddarparu tystysgrif DBS Uwch. Bydd adran berthnasol y Cyngor yn darparu canllawiau ynglŷn â hyn.

DRAFT